

1864

Dialectica Socratica dux criticae Platonicae et Xenophontae: specimen tertium

Rudolf Bernard Hirschig

[Let us know how access to this document benefits you.](#)

Follow this and additional works at: <http://repository.brynmawr.edu/digitizedbooks>

 Part of the [Classics Commons](#)

Custom Citation

Hirschig, Rudolf Bernard. 1864. *Dialectica Socratica dux criticae Platonicae et Xenophontae: specimen tertium*. Lugduni Batavorum: E.J. Brill.

This paper is posted at Scholarship, Research, and Creative Work at Bryn Mawr College. <http://repository.brynmawr.edu/digitizedbooks/7>

For more information, please contact repository@brynmawr.edu.

68. P 5
V Hür 2

9

DIALECTICA SOCRATICA

DUX

CRITICAE PLATONICAE

ET

XENOPHONTEAE.

—
SPECIMEN TERTIUM.
—

SCRIPSIT

R. B. HIRSCHIG.

3,

DIALECTICA SOCRATICA

DUX

CRITICAE PLATONICAE

ET

XENOPHONTEAE.

SPECIMEN TERTIUM.

Και δις και τρις καλόν τό γ' ὀρθόν λέγειν.

SCRIPSIT

R. B. HIRSCHIG.

LUGDUNI BATAVORUM

E. J. BRILL

1864.

DIETETICA SOCIETAS

CRITICAL REACTION

YE JONHONSTON

PROBATION TERM

E. B. HUNTER

PROBATION TERM

J. B. HUNTER

1888

DIALECTICA SOCRATICA

DUX

CRITICAE PLATONICAE

ET

XENOPHONTEAE.

SPECIMEN TERTIUM.

Noli putare, me in animum induxisse iterum attingere argumentationes, quibus Socrates in Platonis Gorgia Poli theses evertit. Eandem quidem in hac schedula ducem dialecticam sequar, sed alias argumentationes expedire conabor, duas eas, quibus Socrates Calliclis sententiam post medium Gorgiam re-darguit. Sunt hae illis breviores et duabus vel tribus tantum paginis continentur: quo autem breviores sunt et simpliciores, eo pluribus sordent praesertim amplis additamentis, vix aut ne vix quidem grammatica duce agnoscendis, cum saepe Graeca ipsa per se recte sese habeant. Tum etiam plures in his

sunt lacunae, eaeque insigniores quam quas antea in argumentationibus Socraticis indicare et explorare conatus sum. Ubi igitur ad eam Gorgiae partem, quae hae argumentationes continentur, progresso mihi contigit genuinum nitorem quodammodo restituere imprimis lacunas quasdam explendo, tertium hujus emendandi rationis specimen edere constitui.

Nil attinet hic repetere quae de ipsa dialectica Socratica et de argumentationibus Socraticis in primo specimine praefatus sum, neque quae in secundo dixi de duplicis generis argumentis, ex dialectica et grammatica ductis, eidemque emendationi non raro simul suffragantibus. Sed nunc haec tantum lectorem monitum velim. In hac schedula non selectas quasdam emendationes separatim exhibebo, sed quamque argumentationem totam percurrens deinceps corrigam primum quibus argumentationem labefactarunt scribae, deinde quae, salva argumentatione, in grammatica peccarunt. Quam rationem etiam sequar quaedam corrigens in argumentationibus Socraticis, quas Xenophon litteris mandavit. Quamquam enim eae apud Xenophontem integriores sunt a librariorum manibus et lectorum quam apud Platonem, satis tamen vulnere habent, operaeque pretium est, etiam haec quomodo sananda sint ostendere. Promiscue igitur varia cum persecuturus sim, hic uno in conspectu pono nonnulla, quae ad idem genus pertinent caeterisque majoris momenti mihi esse videntur. Primum locum obtinent ipsa verba, quibus singulas lacunas suo quamque loco explendas esse demonstrabo: alterum

singula scribarum additamenta. Singulis adscribam eundem numerum, quem infra iisdem in margine adscriptum videbis, hunc in modum:

Singulae lacunae his verbis explentur.	καὶ τὸ ἀνιαρὸν τοῦ κακοῦ.	1
	ἴσως δὲ καὶ μᾶλλον οἱ κακοί.	5
	τοὺς ἀνιωμένους.	7
	τοὺς — κακοὺς	10
	ὡς δεῖ	11
	Πῶς γὰρ οὐ, Οἱ ἄρ' ἀλλήλοις ὡς δεῖ χρώμενοι καλῶς πράττουσι τὰνθρώπεια πράγματα. . .	15
χαίρων.	15	
πάσης.	16	

Singula scribarum additamenta.	ἔλεγες — εἶναι — ἔγωγε.	2
	τῶν μὲν γὰρ ἅμα παύεται, τῶν δ' οὐ, ὡς ἐτέ- ρων ὄντων. πῶς οὖν ταῦτὰ ἂν εἴη τὰ ἡδέα τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τὰ ἀνιάρὰ τοῖς κακοῖς;	5
	Σ. Καὶ οἱ ἄφρονες, ὡς ἔοικε. Κ. Ναι.	4
	ἀγαθοὶ οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοὶ εἰσιν.	6
	Καὶ μὴν ἐξ ἰσχυροτέρου γε τὸ ἀσθενέστερον καὶ ἐκ βραδυτέρου τὸ θᾶπτον; Πάνυ γε.	8
	ἀγαθός.	9
	ὁ εἰδώς ἄ — πως — νόμιμος ἂν εἴη.	12
	Οὐκοῦν οἱ γε τὰ δίκαια ποιοῦντες δικαιοὶ εἰσιν; Οἶμαι ἔγωγ' ἔφη.	14

sunt lacunae, eaeque insigniores quam quas antea in argumentationibus Socraticis indicare et explere conatus sum. Ubi igitur ad eam Gorgiae partem, quae hae argumentationes continentur, progresso mihi contigit genuinum nitorem quodammodo restituere imprimis lacunas quasdam explendo, tertium hujus emendandi rationis specimen edere constitui.

Nil attinet hic repetere quae de ipsa dialectica Socratica et de argumentationibus Socraticis in primo specimine praefatus sum, neque quae in secundo dixi de duplicis generis argumentis, ex dialectica et grammatica ductis, eidemque emendationi non raro simul suffragantibus. Sed nunc haec tantum lectorem monitum velim. In hac schedula non selectas quasdam emendationes separatim exhibebo, sed quamque argumentationem totam percurrens deinceps corrigam primum quibus argumentationem labefactarunt scribae, deinde quae, salva argumentatione, in grammatica peccarunt. Quam rationem etiam sequar quaedam corrigens in argumentationibus Socraticis, quas Xenophon litteris mandavit. Quamquam enim eae apud Xenophontem integriores sunt a librariorum manibus et lectorum quam apud Platonem, satis tamen vulnorum habent, operaeque pretium est, etiam haec quomodo sananda sint ostendere. Promiscue igitur varia cum persecuturus sim, hic uno in conspectu pono nonnulla, quae ad idem genus pertinent caeterisque majoris momenti mihi esse videntur. Primum locum obtinent ipsa verba, quibus singulas lacunas suo quamque loco explendas esse demonstrabo: alterum

singula scribarum additamenta. Singulis adscribam eundem numerum, quem infra iisdem in margine adscriptum videbis, hunc in modum:

Singula lacunae his verbis explentur.	καὶ τὸ ἀνιαρὸν τοῦ κακοῦ.	1
	ἴσως δὲ καὶ μᾶλλον οἱ κακοί.	5
	τοὺς ἀνιωμένους.	7
	τοὺς — κακοὺς	10
	ὡς δεῖ	11
	Πῶς γὰρ οὐ; Οἱ ἄρ' ἀλλήλοις ὡς δεῖ χρώμενοι καλῶς πράττουσι τὰνθρώπεια πράγματα. . .	15
	χαίρων.	15
	πάσης.	16

Singula scribarum additamenta.	ἔλεγες — εἶναι — ἔγωγε.	2
	τῶν μὲν γὰρ ἅμα παύεται, τῶν δ' οὐ, ὡς ἐτέ- ρων ὄντων. πῶς οὖν ταῦτὰ ἂν εἴη τὰ ἡδέα τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τὰ ἀνιαρὰ τοῖς κακοῖς;	5
	Σ. Καὶ οἱ ἄφρονες, ὡς ἔοικε. Κ. Ναί.	4
	ἀγαθοὶ οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοὶ εἰσιν.	6
	Καὶ μὴν ἐξ ἰσχυροτέρου γε τὸ ἀσθενέστερον καὶ ἐκ βραδυτέρου τὸ θᾶπτον; Πάνυ γε.	8
	ἀγαθός.	9
	ὁ εἰδὼς ἅ — πῶς — νόμιμος ἂν εἴη.	12
Οὐκοῦν οἳ γε τὰ δίκαια ποιῶντες δικαιοὶ εἰσιν; Οἶμαι ἔγωγ' ἔφη.	14	

Haec singula, uti dixi, suo quodque loco persequemur. Sed quo facilius et rectius intelligantur argumentationes post medium Gorgiam obvias, paucis verbis ostendam, qua de re sit quaestio, et qua via disputatio ad argumentationes procedat. Disputant Socrates et Callicles de beata vita. Secundum Calliclem τὸ εὐδαιμόνως ζῆν est in τῷ ἀποτιμπλάναι ἀπάσας τὰς ἐπιθυμίας sive in τῷ πάντως χαίρειν ex. gr. in τῷ διψῶντα πίνειν, suntque οἱ εὐδαιμόνες οἱ χαίροντες ὅπως ἂν χαίρωσι. Socrates contra probare ei conatur, πᾶσαν εὐδαιμονίαν esse in τῷ κοσμίως καὶ τοῖς ἀεὶ παροῦσιν ἱκανῶς καὶ ἐξαρκούντως ἔχοντι βίῳ, eumque demum εὐδαιμόνα esse qui μηδενὸς δεῖται. Sed frustra: nihil proficit disputando. Quidquid contra disputat, Callicles pertinaciter in sua sententia permanet. Socrates igitur argumentationibus syllogisticis eum refellere et convincere aggressurus, pedetentim sensimque disputationem eo non animadvertente deducit ad thesin vel potius ad hypothesin quamdam, qua nititur sententia ejus, quemadmodum solet facere eum, quo cum disputet, tandem argumentando obtusus*. Quo facilius autem eo deducatur disceptatio, Plato primum Calliclem ipsum ultro et incautum facit contendentem, deinde Socrati concedentem τὸ εὐδαιμόνως ζῆν idem esse ac τὸ ἡδέως sive χαίροντα ζῆν. Unde sequeretur, τὸν τοῦ κνωμένου etc. τοῦ κιναίδου βίον, quamquam αἰσχρὸν et

* Εἴ τις Σωκράτει περί του ἀντιλέγει μηδὲν ἔχων σαφὲς λέγειν, ἀλλ' ἄνευ ἀποδείξεως — ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν ἐπανῆγεν ἂν πάντα λόγον. Sunt verba Xenophontis in Memor. 4, 6, 13.

ἄθλιον, tamen esse τὸν τοῦ εὐδαιμόνος. Quod cum Callicles, bene sentiens quantum habeat absurdi, tamen non confiteatur, sed indignetur ad talia a Socrate deductam disputationem, Socrates ei objicit, ipsum esse auctorem ejus, quod indignetur, quippe qui omnes ἡδονὰς ducat ἀγαθὰς, neque definiat, quales ἡδονῶν sint ἀγαθὰι et κακὰι sive quid τῶν ἡδέων sit ἀγαθόν, quid κακόν. Huc igitur disputationis progressus Socrates jam tenet eum continuo ex eo quaerens: utrum ταῦτόν judicet ἡδὺ et ἀγαθόν, (nec non ἀνιάρῶν et κακόν, quod per se intelligitur), an ἕτερον. Quae cum sit hypothesis, qua nititur Calliclis sententia, is laqueos non amplius effugere potest. Si enim ταῦτόν i. e. si ἡδέα = ἀγαθὰ = εὐδαιμονία et si ἀνιάρῶν = κακὰ = ἀθλιότης, Calliclis sententia, si contra ἕτερον i. e. si ἡδέα non sunt ἀγαθὰ neque igitur εὐδαιμονία, et si ἀνιάρῶν non κακὰ neque igitur ἀθλιότης, Socratis sententia vincat necesse est. Callicles igitur non incallide periculum effugere conatur respondens, se, ne sibi ipse obloquatur, sentire ταῦτὰ illa esse. Verum Socrates, ei probaturus illa ἕτερα esse, eum tandem etiam callidius cogit ad argumentandum in 495 C. Ἐπιχειρῶμεν ἄρα τῷ λόγῳ. Sed, priusquam ad ipsum λόγον pergat, utriusque thesin diserte exprimit. Nimirum ipse haec se ponere ait: ἡδὺ et ἀγαθόν non esse ταῦτόν, sed ἐπιστήμην et ἀνδρείαν et ἀγαθόν esse ταῦτόν, Calliclem autem: ἡδὺ et ἀγαθόν esse ταῦτόν, sed ἐπιστήμην et ἀνδρείαν et ἀγαθόν non esse ταῦτόν, utpote qui assensus esset omnes tres et ἀνδρείαν et ἐπιστήμην et ἡδονήν (ἡδοκὴ = ἀγαθόν) in-

ter se differre. 495 C—E. De quibus eo consilio Socrates vult inter se et eum conveniat, ut utraque argumentatio bene et certo gradu procedere possit. Verum ea, quae hic de ἐπιστήμης et ἀνδρείας dicuntur, clarius intelligentur, ubi ad secundam argumentationem pervenerimus. Uti enim jam supra dixi, duae sunt argumentationes. Bene autem scito utramque esse duplicem. Prima continetur 495 E. εἰπὲ γάρ μοι, τοὺς εὖ πράττοντας — 497 D. ἐὰν δὲ βούλη. Altera ab his inde verbis decurrit usque ad verba οὐ ταῦτα συμβαίνει in 499 B,

Jam videamus de prima argumentatione. Toti primae praemittuntur haec in 495 E: τὸ εὖ πράττειν et τὸ κακῶς πράττειν sunt sibi invicem ἐναντία, et omnino τὰγαθὰ et ἡ εὐδαιμονία sunt ἐναντία τοῖς κακοῖς et τῇ ἀθλιότητι in 496 B: quaecunque sibi invicem ἐναντία sunt, ea homo οὐχ ἅμ' ἔχει et ab iis οὐχ ἅμ' ἀπαλλάττεται ex. gr. εὖ πράττειν et κακῶς πράττειν, ὕγιαίνει et νοσεῖν: ergo omnia ea, quae homo ἅμ' ἔχει et a quibus ἅμ' ἀπαλλάττεται, nullo pacto possunt esse ἀγαθὰ neque κακὰ, sed sine ulla controversia sunt ἕτερα et τῶν ἀγαθῶν et τῶν κακῶν. Quae omnia Callicles concedit postremo respondens Ἄλλ' ὑπερφουῶς ὡς ὁμολογῶ in 496 C. Hic igitur demum prioris primae argumentationis partis initium est, in qua demonstratur λύπην (= ἐπιθυμίαν) et ἡδονὴν (= πλήρωσιν ἐνδείας) pertinere ad ea, quae homo ἅμ' ἔχει, ideoque necessario ἕτερα esse ἀγαθῶν et κακῶν, veluti in secunda parte vel potius in ejusdem argumentationis repetitione demonstratur eadem ad ea

pertinere, a quibus homo ἄμ' ἀπαλλάττεται, ideoque etiam ἕτερα esse ἀγαθῶν et κακῶν. Argumentatio prima, in qua quae homo ἄμ' ἔχει ἕτερα esse κακῶν et ἀγαθῶν demonstratur, sic procedit: Callicles hoc, τὸ πεινῆν, διψῆν et ἅπαντα ἐπιθυμίαν esse ἀνιαρὸν, τὸ πίνειν autem etc. esse ἡδονῆν, assensus concedere cogitur, ubi dicit διψῶντα πίνειν esse ἡδὺ, illud διψῶντα tamen λυπούμενον esse, πίνειν autem χαίρειν, seque igitur dicentem διψῶντα πίνειν dicere λυπούμενον χαίρειν ἅμα, utrumque enim ἅμα fieri in 496 E med. Quibus a Callicle concessis, Socrates summam repetit superius concessa in 496 E Ἀλλὰ μὴν /6 εὔ γε πράττοντα κακῶς πράττειν ἄμ' ἀδύνατον Φῆς εἶναι. et modo concessa in 496 C—E Ἀνιώμενον δέ γε χαίρειν δυνατὸν ὁμολόγηκας. (497 A). Ex his ultimis igitur excidisse contendo vocem, quae est quasi cardo argumentationis. Recte se haberent illa per se, si sic scripta essent: Ἀλλὰ μὴν εὔ γε πράττοντα κακῶς πράττειν ἀδύνατον, argumentatio autem additum requirit ἅμα. Sed haec ne tunc quidem ferri possent sic scripta: Ἀνιώμενον δέ γε χαίρειν δυνατὸν. si non posita essent in argumentatione. Magis adeo requiritur in his vox ἅμα, praesertim in conclusioni proxime praemissis. Neque deest ea in iis, quae in altera argumentationis parte conclusioni praemittuntur, his: Οὐκοῦν καὶ τῶν λυπῶν καὶ τῶν ἡδονῶν ἅμα παύεται; — Ἀλλὰ μὴν τῶν γ' ἀγαθῶν καὶ κακῶν οὐχ ἅμα παύεται —. (497 C). Verum neque tantum assensus erat Callicles διψῶντα πίνειν esse ἀνιώμενον sive λυπούμενον χαίρειν, sed etiam se illud dicen-

tem hoc ἄμα dicere, ut revera ἄμα fit. Quod ipsum est τὸ συμβαῖνον ex omnibus dictis in 496 D et E, sine quo nulla conclusio ex argumentatione effici potest. Quare, ne partim repetantur concessa, inserendum ἄμα ante δυνατόν. Atque nunc demum recte ex praemissis efficitur haec conclusio: Οὐκ ἄρα τὸ χαίρειν ἐστὶν εὖ πράττειν, οὐδὲ τὸ ἀνιᾶσθαι κακῶς, ὥσθ' ἕτερον γίγνεται τὸ ἠδὺ τὰγαθοῦ. Verum hic est lacuna in omnibus codicibus et editionibus. Duo sunt per totam argumentationem, uti et hic, τὸ χαίρειν et τὸ ἀνιᾶσθαι, duo τὸ εὖ πράττειν et τὸ κακῶς πράττειν. Et si alterutrum horum duorum conjungis, iterum duo habes et τὸ χαίρειν (= ἠδὺ) non esse εὖ πράττειν (= ἀγαθόν) et τὸ ἀνιᾶσθαι (= ἀνιάρων) non esse κακῶς πράττειν (= κακόν). Unum igitur tantum hoc ὥσθ' ἕτερον γίγνεται τὸ ἠδὺ τὰγαθοῦ iis subjungi non potest, sed necessario alterum addendum hoc: καὶ τὸ ἀνιάρων τοῦ κακοῦ, ne manca sit conclusio. Adest etiam utrumque supra in 496 C. ἂν ἄνθρωπος ἄμ' ἔχει — οὐ — τό τ' ἀγαθόν καὶ τὸ κακόν. unde tota argumentatio proficiscitur. Praeterea vide eandem conclusionem in ejusdem argumentationis repetitione, ex iisdem praemissis effectam in 497 D, hanc: Ergo — οὐ ταῦτ' ἀγαθὰ γίγνεται τὰγαθὰ τοῖς ἠδέσειν οὐδὲ τὰ κακὰ τοῖς ἀνιάροις. Quibus si deessent ultima οὐδὲ τὰ κακὰ τοῖς ἀνιάροις, etiam haec conclusio manca esset. Haec ita sunt emendanda flagitante argumentatione.

Superest, ut etiam tollamus alias mendas, quamquam non ipsa argumentatio iis labefactata est. In

495 E legitur *ἀνάγκη* περὶ αὐτῶν ἔχειν ὡσπερ περὶ ὑγείας ἔχει καὶ νόσου. Unus codex pro ἔχει habet τε, quod nemo certe dubitat mecum reponere. In 496 C Σ. Ἰθὶ δὲ ἐπὶ τᾶμπροσθεν ὠμολογημένα. τὸ πεινῆν ἔλεγεσ πότερον ἢ δὴ ἢ ἀνιαρὸν εἶναι; αὐτὸ λέγω τὸ πεινῆν. K. Ἀνιαρὸν ἔγωγε. Quae sunt illa ὠμολογημένα? Haec: τὸ ἠδέως ζῆν esse ἐν τῷ πεινῆν καὶ πεινῶντα ἐσθίειν (494 B), quae Socrati assentitur Callicles nullo modo suspectum habens illud πεινῆν solum, uti patet ex iis, quae ipse ultro iis addit, his: ἐν τῷ τὰς ἐπιθυμίας ἀπάσας ἔχοντα — δύνασθαι πληροῦν. ubi non legitur ἐν τῷ ἔχειν — καὶ ἔχοντα δύνασθαι πληροῦν. Haec tantum ὠμολόγηται. De ipso autem πεινῆν solo quid sit ne verbum quidem usquam dixit Callicles. Apparet igitur librariorum opinatos ipsum, quod Socrates hic loci quaerit, jam supra ὠμολογησθαι, addidisse illud ἔλεγεσ et εἶναι nec non ἔγωγε, uti etiam καὶ ἔγωγε ante Μανθάνω, quod mox. Omittendae igitur tres illae voces, ut etiam bona demum constructio redeat haec: Σ. Ἰθὶ δὲ ἐπὶ τᾶμπροσθεν ὠμολογημένα. τὸ πεινῆν πότερον ἢ δὴ ἢ ἀνιαρὸν; αὐτὸ λέγω τὸ πεινῆν. K. Ἀνιαρὸν.

Pergimus ad alteram ejusdem argumentationis partem, quae legitur in 497 C—D fin. estque fere repetitio ejusdem argumentationis. Socrates hic demonstrat, ea, quorum homo ἅμ' ἀπαλλάττεται, non esse τὰγαθὰ neque τὰ κακὰ. Callicles primum assentitur, hominem ἅμα διψῶντα (= ἀνιώμενον) et ἅμα ἠδόμενον (= πίνοντα) παύεσθαι sive ἀπαλλάττεσθαι. deinde eum ἅμα omnium ἐπιθυμιῶν (= ἀνιαρῶν) et ἅμα

omnium ἡδονῶν (= ἡδέων) ἀπαλλάττεσθαι. Atque his concessis et summatim repetitis una cum supra in 496 C praemissis, Socrates hanc argumentationi conclusionem imponit: Ergo — οὐ ταῦτὰ γίγνεται — τὰ γὰρ τοῖς ἡδέσις οὐδὲ τὰ κακὰ τοῖς ἀνιαροῖς. [τῶν μὲν γὰρ ἅμα παύεται τῶν δ' οὐ, ὡς ἐτέρων ὄντων. πῶς οὖν ταῦτὰ ἂν εἴη τὰ ἡδέα τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τὰ ἀνιαρὰ τοῖς κακοῖς;] Uncis inclusa continent languidam repetitionem totius argumentationis, omni ἀνάγκη carentem, quae in ipsa argumentatione inest. Primum enim in illis τῶν μὲν γὰρ ἅμα — ὡς ἐτέρων ὄντων. probanda cum praemissis miscentur et misere confunduntur: tum etiam in illis πῶς οὖν ταῦτὰ — τοῖς κακοῖς; eadem conclusio repetitur, sed ita mutata, ut dubitanter disputantis sit, non evidenter argumentantis. Si haec Socrati tribuis, ipsum facis labefactantem et enervantem totam suam argumentationem. Equidem illa omnia Platone prorsus indigna judico. — Caeterum corrige in 497 C ἀποκρίνου, εἰ οὐχ ἅμα παύεται. reddendo illud εἰ librariis: deinde in D Ἀλλὰ μὴν τῶν ἀγαθῶν — ὡς σὺ ὁμολόγεις. inserte γ' post τῶν, quod in duobus codicibus post σὺ migravit. Haec quivis facile sibi probabit. Videndum de secunda argumentatione.

Ad secundam argumentationem Socrates' pergit in 497 D dicens εἰ δὲ βούλη καὶ τῆδ' ἐπίσκεψαι. eamque ad finem perducit in 498 D, ubi Callicles respondet Ἀλλὰ μὰ Δι' οὐκ οἶδ' ὅ τι λέγεις. Quod responsum cum sit nondum convicti, Socrates planius repetit eandem argumentationem et strictius connec-

tens praemissa et magis pedetentim a verbo ad verbum progrediens in 498 D οὐκ οἶσθ' ὅτι — 499 A οὐ ταῦτα συμβαίνει. — Socrates nunc aliis armis aggreditur Calliclem. Nimirum demonstrat, omnium maxime absurdum et ridiculum cogi admittere ac probare eum, qui ταῦτόν esse ἡδὺ et ἀγαθόν, ταῦτόν esse ἀνιάρων et κακόν contendat. Sed redeundum ad 495 C, D. Socrates hic ponit, tria haec et ἐπιστήμην et ἀνδρείαν et ἀγαθόν (non = ἡδὺ) inter se non differre. Callicles contra, tria ea inter se differre, cum ἀγαθόν ei sit = ἡδὺ, idque immemor suorum dictorum in 491 B et C. ubi dixerat τοὺς βελτίους (= ἀγαθόν) esse τοὺς Φρονίμους (= ἐπιστήμην) et ἀνδρείους (= ἀνδρείαν). Tenet igitur Socrates nunc iterum eum οὐδέποτε ταῦτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγοντα, his verbis instituens argumentationem in 497 E. Τί δαί; ἀγαθοὺς ἄνδρας καλεῖς (495 C, D.) τοὺς ἄφρονας καὶ δειλοὺς; οὐ γὰρ ἄρτι γε (491 B), ἀλλὰ τοὺς ἀνδρείους καὶ Φρονίμους ἔλεγε. ἢ οὐ τούτους ἀγαθοὺς καλεῖς; ad quae Callicles nihil audens contra dicere respondet Πάνυ μὲν οὔν. Hic locus igitur nunc demum recte intelligitur. Socrates enim in eo simul respicit ad superiora (in 495 C et D et 491 B et C), simul eam distinctionem inter ἀγαθοὺς et κακοὺς instituit, quam novae argumentationi necessario praemittendam censet, Calliclem in argumentatione docturus utrisque commune esse τὸ χαίρειν (= ἡδὺ = ἀγαθόν) et hujus contrarium. Socrates igitur etiam in hac et sequenti argumentatione proficiscitur ab iis, quae praemonere eum supra dixi Calliclis sententiam ar-

gumentationibus eversurum. Quod etiam clarius apparebit ex ipsis argumentationibus, quarum primam nunc expedire conabor.

Postquam convenit inter disputantes τὸς ἀγαθοὺς ἀγαθῶν παρουσία esse ἀγαθοὺς (nec non τὸς κακοὺς κακῶν παρουσία esse κακοὺς, quod per se intelligitur. Conf. 498 D), et τὸς ἀνδρείους et Φρονίμους esse ἀγαθοὺς, τὸς δειλοὺς autem et ἄφρονας esse κακοὺς (497 E), Socrates duo diversa concedenda Callicli proponit, inde a verbis Τί δέ; παῖδα ἀνόητον 497 E usque ad 498 B ΚΑΛ. Ἴσως: primum τὸς ἄφρονας sive ἀνόητους παραπλησίως sive non minus χαίρειν et λυπεῖσθαι quam τὸς Φρονίμους: deinde inde a verbis Ἄλλ' ἀρκεῖ καὶ τοῦτο in 498 A., τὸς δειλοὺς non παραπλησίως sed μᾶλλον ἴσως χαίρειν et λυπεῖσθαι quam τὸς ἀνδρείους. Unde patet, Socratem de δειλοῖς et ἀνδρείοις loqui, postquam absolvit de Φρονίμοις et ἄφροσι. Quis igitur est, qui sefert quae leguntur in 498 B, ΣΩ. Καὶ οἱ ἄφρονες, ὡς ἔοικε. ΚΑΛ. Ναί. interposita inter illa ἀπιόντων τῶν πολεμίων (in 498 A) et προσιόντων (in B)? Quid commune ἄφροσι cum πολεμίοις? Videsis, quanta subtilitas, quam accurata disserendi ratio in his argumentationibus insit. Uti enim duae diversae res sunt ἐπιστήμη et ἀνδρεία, sic etiam duo sunt alter Φρόνιμος — ἄφρων alter ἀνδρεῖος — δειλός, uterque cum suo ἐναντίῳ diversi generis. Atque haec distinctio inde ab initio per totam argumentationem observatur. Ubique de alterutro cum suo ἐναντίῳ non minus distincte sermo est quam de alterutra illarum duarum. Adeo igitur tur-

bant ordinem omnemque disserendi subtilitatem tollunt verba illa interposita ac si, primum de *ἐπιστήμης* deinde de *ἀνδρείας* sicubi sermo esset, mediis iis, quae de hac dicerentur, aliquid de illa immixtum et repetitum esset. Haec subtilitas fere mathematica fugit scribas. Ego igitur contendo nusquam apud Platonem tam turbate scripta ferri posse, nedum in argumentatione Socratica, et censeo sex illa verba librariis reddenda. Pro his autem totidem verba in 498 C. Σ. Παραπλησίως ἄρα χαίρουσι καὶ ἵλυποῦνται οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοί. Κ. Φημί. post οἱ κακοί Platoni reddenda, haec ἴσως δὲ καὶ μᾶλλον οἱ κακοί. Monitus fortasse jam unus et alter sentit, quae ἀνάγκη has voces reposcat. Lubet tamen mihi, qua ratione soleo, etiam hoc ἔρμαιον καὶ εὐτύχημα Platoni vindicare in gratiam eorum, qui ἀνάγκην illam fortasse non videbunt. Contendo igitur magnam hic esse lacunam in omnibus codicibus. Nam οἱ κακοὶ nullo pacto dici possunt μᾶλλον ἀγαθοὶ καὶ κακοί, uti mox in C, et 499 A dicuntur, si tantum παραπλησίως non etiam μᾶλλον eos χαίρειν et λυπεῖσθαι antea concessum est. Tum etiam in voce μᾶλλον est quasi cardo argumentationis, ejusque opera id, quod absurdi habet Calliclis sententia, etiam clarius quam τοῦ παραπλησίως opera in lucem prodiit. Porro hoc attendendum: in praemissis ter repetitur illud μᾶλλον χαίρειν et λυπεῖσθαι. Numne igitur putas Platonem in conclusione oblivisci ejus potuisse? Quid multa? In 498 D — 499 A Socrates Callicli nondum convicto iterum idem conatur probare ubique

utens illis παραπλησίως (sive ὁμοίως) — μᾶλλον, et ad conclusionem progressus haec quaerit: Ἀνιᾶσθαι δὲ καὶ χαίρειν τὸν ἀγαθὸν καὶ κακὸν ὁμοίως (= παραπλησίως), ἴσως δὲ καὶ μᾶλλον τὸν κακὸν (Φαμεν. ἦ γάρ;) et mox Οὐκοῦν ὁμοίως — ἦ καὶ μᾶλλον — ; Unde ipsae voces, post eadem praemissa etiam hic postulatae, prodeunt ἴσως δὲ καὶ μᾶλλον οἱ κακοί, quibus explenda lacuna in 498 C, quam indicavimus. His autem argumentis accedat prorsus alius generis hoc. Nullae voces facilius omitti possunt et revera omitti solent, quam vocum sibi similibus brevique spatio quodam disjunctarum alterutra cum omnibus verbis inter eas interpositis, praesertim earundem vocum, quales hic sunt οἱ κακοὶ — οἱ κακοί. Cujusmodi omissionis quavis lectiones codicum percurrens sexcenta exempla potest videre. Sed quis exempla desiderat, qui hanc librarium negligentiam et audaciam viderit? Proxima enim in 498 C sic nobis tradiderunt: Ἄρ' οὖν παραπλησίως εἰσὶν ἀγαθοὶ καὶ κακοὶ οἱ 6 ἀγαθοὶ τε καὶ οἱ κακοί; ἦ καὶ ἔτι μᾶλλον [ἀγαθοὶ οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοὶ εἰσιν] οἱ κακοί; Nonne ab Attici auctoris orationem ita foedare audentibus omnia alia expectari possunt? Recte jam alii viderunt οἱ ἀγαθοὶ, quod est post secundum ἀγαθοὶ, et οἱ, quod est ante penultimum κακοὶ delenda esse. Verum his delentis Attica constructio nondum est restituta. Omnia delenda quae uncis inclusimus. Post μᾶλλον vel ἦττον, sim. nusquam voces in eadem periodo praemissae repetuntur, sed ubique ellipsin habet Atticus sermo. — Superest ut videamus de 497 E — ὥσπερ

τοὺς καλοὺς οἷς ἂν κάλλος παρῆ; quae cum plene scripta sic se haberent ὡσπερ τοὺς καλοὺς τούτους, οἷς ἂν κάλλος παρῆ; articulus τοὺς delendus. Quem etiam in Xen. Anab. 7. 7, 50 ποτέρως οἷει — μάλλον — σωφρονεῖν [τὰ] πρὸς σέ. nunc judico librariis deberi. Conf. Cyrop. 3. 2, 4. Antea putabam scriptum fuisse Φρονεῖν, quod haud absimili sensu occurrit apud Aristophanem.

Pervenimus ad ultimam argumentationem, quae legitur in 498 D. Οὐκ οἶσθ' ὅτι τοὺς ἀγαθοὺς — 499 A. οὐ ταῦτα συμβαίνει. Socrates in hac, uti diximus, planius repetit eandem argumentationem. Primum demonstrat, ἀγαθοὺς esse οἷ ἂν χαίρωσι, hac ratione (in D in.): οἱ ἀγαθοὶ = ἀγαθῶν παρουσία sunt ἀγαθοὶ: (τὰ ἀγαθὰ = αἱ ἡδοναὶ): οἱ χαίροντες = οἷς αἱ ἡδοναὶ (τὰ ἀγαθὰ) πάρεσιν: Ergo — cum ἀγαθῶν παρουσία sint ἀγαθοὶ οἱ χαίροντες — ἀγαθοὶ (ἄρ') οἷ ἂν χαίρωσι (in E). Haec omnia optime se habent. Deinde autem prorsus eadem argumentandi ratione utens Socrates demonstrat, κακοὺς esse οἷ ἂν ἀνιῶνται, sic: οἱ κακοὶ = κακῶν παρουσία sunt κακοὶ (in D in.): (τὰ κακὰ = αἱ ἀνίαὶ sive λῦπαι): οἱ ἀνιῶμενοι = οἷς αἱ λῦπαι (= τὰ κακὰ) πάρεσιν: Ergo — cum κακῶν παρουσία sint κακοὶ οἱ ἀνιῶμενοι, — κακοὶ (ἄρ') οἷ ἂν ἀνιῶνται (in E) *. Nemo, opinor, unum hujus ar-

* Possis has argumentandi formulas sic scribere:

I. A οἱ ἀγαθοὶ = B ἀγαθῶν παρουσία sunt ἀγαθοὶ

B οἷς αἱ ἡδοναὶ (= τὰ ἀγαθὰ) πάρεσιν = C οἱ χαίροντες

Ergo — quod C οἱ χαίροντες (B ἀγαθῶν παρόντων) =

A sunt ἀγαθοὶ, —

A ἀγαθοὶ = C οἷ ἂν χαίρωσι.

gumentandi formulae verbum mutare aut movere potest, neque igitur illa in E. Κακῶν δέ γε παρουσία Φῆς σὺ εἶναι κακοὺς τοὺς κακοὺς pro sanis habere. Nam τῷ κακῶν παρουσία εἰςὶ κακοὶ οἱ κακοί. subjungi posset τὸ κακοὶ ἄρ' οἱ ἂν κακοὶ ᾧσιν, non vero τὸ κακοὶ ἄρ' οἱ ἂν ἀνιῶνται, quae necessario flagitant praemissum τὸ κακῶν παρουσία εἰςὶ κακοὶ οἱ ἀνιῶμενοι. Dialectica igitur duce voces τοὺς ἀνιῶμενοὺς reduximus. Itaque his receptis sic scripsit Plato: Κακῶν δέ γε παρουσία Φῆς σὺ εἶναι κακοὺς τοὺς ἀνιῶμενοὺς. non vero τοὺς κακοὺς. Concessitne igitur, dicis fortasse, Callicles idem supra in D κακοὺς δὲ κακῶν; i. e. plene, uti mox ostendam, τοὺς δὲ κακοὺς Φῆς εἶναι κακοὺς κακῶν παρουσία; ita ut in illis (in E) ad haec (in D) respiciatur eademque repetantur, et potius verba Οὐκοῦν ἀγαθῶν παρόντων ἀγαθοὶ εἰσιν οἱ χαίροντες; corrigenda sint scribendo οἱ ἀγαθοὶ pro οἱ χαίροντες? Verum sic uno fere tenore, una tantum interrogatione interposita, his idem scribere non potuit Plato. Praeterea Socrates nunc nihil novi concedendum Callicli proponit: omnia

II. A οἱ κακοὶ = B κακῶν παρουσία sunt κακοὶ

B οἷς αἱ λῦπαι (= τὰ κακὰ) πάρεσι = C οἱ ἀνιῶμενοι
Ergo — quod C οἱ ἀνιῶμενοι (B κακῶν παρουσία) = A
sunt κακοὶ —

A κακοὶ = C οἱ ἂν ἀνιῶνται.

Quemadmodum igitur fieri non potest, ut in IC usquam sit οἱ ἀγαθοὶ, neque in IC usquam οἱ κακοὶ esse potest.

enim Callicles jam concesserat in superiori argumentatione. Atque ideo illis $\Phi\eta\varsigma$ et $\Phi\alpha\mu\epsilon\acute{\nu}$ per totam argumentationem utitur. Itaque ex illis $\Phi\eta\varsigma$ — $\sigma\acute{\upsilon}\kappa\epsilon\tau\iota$ $\Phi\eta\varsigma$ nullo pacto confici potest superius in eadem hac argumentatione dicta repeti vel respici. Fortasse nondum credis mihi, nescio qua loci intelligentia fretus quibusve argumentis. Videsis igitur, an hoc argumentum te sinat amplius dubitare. Verborum $\kappa\alpha\kappa\omega\acute{\nu}$ δέ γε παρουσία illa δέ γε, uti ubique, sic etiam hic antithesin quamdam significant in his et praecedentibus, quae sunt $\sigma\acute{\upsilon}\kappa\omega\acute{\upsilon}\nu$ ἀγαθῶν παρόντων, ἀγαθοὶ εἰσιν οἱ χαίροντες; ubi satis mirum librariorum non omisisse οἱ χαίροντες et scripsisse οἱ ἀγαθοί. Tandem accipe etiam hoc argumentum. Si argumentans quid ex superius in eadem argumentatione concessis post alia interposita repetit, semper utitur formula Ἄλλὰ μὲν — γε vel Καὶ μὲν — γε. Etiam hic igitur alterutram harum adhibuisset Plato, si scripsisset τοὺς κακοὺς. Unum omnium instar vide exemplum in 496 E Ἄλλὰ μὲν εὔ γε πράττοντα — Ἀνιῶμενον δέ γε χαίρειν —. Et alterius formulae hoc in 479 D. Καὶ μὲν ἀπαλλαγὴ γε — Τὸ δέ γε μὴ διδόναι —. Unde utriusque locutionis et τοῦ Ἄλλὰ (vel Καὶ) μὲν — γε et τοῦ δέ γε vis simul quam clarissime inuolescit.

Non possum, quin etiam nunc verbo et exemplo ostendam, quid in univsum ex talibus in criticam redundet. Dialectica enim duce argumentationes persequentes et corrigentes vim locutionum in iis obviarum demum rec-

te cognoscimus, et sic nobis quasi via monstratur ad alia corrigenda, quae nos antea non offendebant. Exemplis in secundo specimine exhibitis unum addam. In Phdone 71 A leguntur haec: Καὶ μὴν ἔξ ἰσχυροτέρου γε τὸ ἀσθενέστερον καὶ ἐκ βραδυτέρου τὸ θᾶπτον; Πάνυ γε. Τί δαί; ἂν τι χεῖρον γίγνηται κτέ. Num illa Καὶ μὴν — γε — Πάνυ γε. ferre potes memor eorum, quae dixi de usu formulae Καὶ μὴν — γε? Quod argumentum igitur se demum mihi obtulit instituenti inquisitionem hujus locutionis, postquam mihi persuaseram argumentationes ipsas per se flagitare correctiones in Gorg. 498 B et E, quas indicavi, idem nunc afferens contendo verba illa ex Phaedone librariis deberi, quamquam ipsa argumentatio iis non labefactata est. Supra enim sola haec ἐναντία nominantur: καλὸν et αἰσχρὸν, δίκαιον et ἄδικον: tum etiam ejusdem generis rerum enumeratio per se respuit illam formulam. Quare dele illa, ut quae constructio inest in proxime praecedentibus — ὅταν τι μεῖζον γίγνηται — καὶ ἔλαττον γίγνηται —. eadem, illis deletis, continuetur in sequentibus his Τί δαί, ἂν τι χεῖρον γίγνηται. Sed pro δαί recipe ex nonnullis codicibus δέ, quod, illo additamento interposito, in δαί mutandum esse censuerunt. Plato saepius eadem illa ἐναντία inter alia ἐναντία enumerat ex. gr. Gorg. 496 B. Οὐκοῦν καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενείαν —; — Καὶ τάχος καὶ βραδυτήτα; ubi si esset scriptum Καὶ μὴν καὶ τάχος γε κτέ. nullus dubitarem etiam haec delere. Scribae igitur vel lectores talium me-

mores illa in Phaedone inseruerunt: sed prodit eos perverse adhibita locutio Attica. Haec ἐν παρῶδῳ, redeundum ad Gorgiam.

In. 499 A secundae argumentationis conclusio haec legitur: Σ. Ἄνιᾶσθαι δὲ καὶ χαίρειν τὸν ἀγαθὸν καὶ κακὸν ὁμοίως, ἴσως δὲ καὶ μᾶλλον τὸν κακὸν (Φαμεν. ἢ γάρ;) Κ. Ναί. Σ. Οὐκοῦν ὁμοίως γίνεταί κακὸς καὶ 9 ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ ἢ καὶ μᾶλλον ἀγαθὸς ὁ κακός; Nemo non videt ad ἴσως δὲ καὶ μᾶλλον cogitatione duo verba repetenda esse et ἀνιᾶσθαι (= κακὸν) et χαίρειν (= ἀγαθὸν). Quae igitur ἀνάγκη dialectica in illis Οὐκοῦν ὁμοίως γίνεταί κακὸς καὶ ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ. nullo pacto unum ἀγαθὸς, sed necessario duo illa κακὸς καὶ ἀγαθὸς flagitat ob duo illa quae ὁμοίως dicuntur πάσχειν ὁ ἀγαθὸς καὶ ὁ κακός, eadem ἀνάγκη in illis ἢ καὶ μᾶλλον ἀγαθὸς ὁ κακός; post voculam μᾶλλον poscit haec duo κακὸς καὶ ἀγαθὸς, cum eadem illa duo μᾶλλον πάσχειν dicatur ὁ κακός. Verum neutrum recipiendum, sed per ellipsin ita locus scribendus ἢ καὶ μᾶλλον ὁ κακός; Quodsi totam supplere velles ellipsin, etiam pluribus verbis opus esset et scribendum hunc in modum: ἢ καὶ μᾶλλον κακὸς καὶ ἀγαθὸς τοῦ ἀγαθοῦ ὁ κακός; Quos igitur deprehendimus male suppletes ellipsin in 498 C, quippe qui nimii fuerint in illa supplenda, eosdem in ejusdem conclusionis repetitione deprehendimus male suppletes ellipsin, quippe qui parciores fuerint in hac supplenda. Olim putabam, Platonem revera ita ἢ καὶ μᾶλλον ἀγαθὸς ὁ κακός; hoc consilio scripsisse, ut eo magis eluceat quam absurda concedere cogatur,

is, qui ἀγαθὸν = ἡδὺ ducat et κακὸν = ἀναιρόν. Itaque cum nondum illam ἀνάγκην in argumentationibus videbam, quam nunc mihi persuasum est iis inesse, tunc arbitrabar Platonem etiam priora sic scripsisse: Οὐκοῦν ὁμοίως γίνεταί ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ (— ὁ κακὸς;) omissis vocibus κακὸς καὶ post γίνεταί, idque eodem consilio, ut absurdiora viderentur. Verum nunc aliter judico. Sive enim dicas ὁ κακὸς est ὁμοίως ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ, vel etiam μᾶλλον ἀγαθὸς τοῦ ἀγαθοῦ: sive dicas ὁ κακὸς est ὁμοίως κακὸς τῷ ἀγαθῷ, vel etiam μᾶλλον κακὸς τοῦ ἀγαθοῦ: nonne habent haec omnia per se satis repugnantiae? nonne omnia omnium absurdissima? Olim igitur illa hallucinabar, nunc autem omnes partes totius comparationis, quae inter τὸν ἀγαθὸν et τὸν κακὸν secundum absurdam Calliclis thesin instituitur, praesertim in conclusione repetendas et retinendas esse censeo, idque cogente tota argumentatione. Caeterum aptissime hic laudant interpretes Phil. 55 B. — πολλὴ ἀλογία ξυμβαίνει γίνεσθαι, ἐάν τις τὴν ἡδονὴν ὡς ἀγαθὸν ἡμῶν τιθῆται. — τὸν μὴ χαίροντα ἀλγοῦντα δ' ἀναγκάζεσθαι φάναι κακὸν εἶναι τότε, ὅταν ἀλγῆ, καὶ ἢ ἄριστος πάντων, καὶ τὸν χαίροντα αὖ, ὅσῳ μᾶλλον χαίρει, τότε, ὅταν χαίρῃ, τοσούτῳ διαφέρειν πρὸς ἀρετήν. — Πάντα — ταῦτ' — ἀλογώτατα. — Superest

10 ut sola grammatica duce corrigamus 498 D Οὐκ οἶσθ', ὅτι τοὺς ἀγαθοὺς ἀγαθῶν φῆς παρουσία εἶναι ἀγαθοὺς, κακοὺς δὲ κακῶν; Qui ita loquitur: οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθῶν παρουσία εἰσὶν ἀγαθοὶ, κακοὶ δὲ κακῶν (παρουσία), is dicit hoc: οἱ ἀγαθοὶ sunt ἀγαθοὶ, si bona

iis adsunt, iidem autem sunt κακοί, si mala iis adsunt. Qui sensus cum refragetur omnibus, quae his paginis dicuntur, verba τὸς κακοὺς excidisse apparet. Plato igitur pro κακοὺς δὲ κακῶν; scripsit τὸς δὲ κακοὺς κακοὺς κακῶν; i. e. plene scripta τὸς δὲ κακοὺς κακοὺς κακῶν παρουσία Φῆς εἶναι; Ne miremur ex talibus verbis deinceps positis ἀγαθοὺς — ἀγαθῶν — ἀγαθοὺς — κακοὺς — κακοὺς — κακῶν unum vel alterum a scribis omissum esse. Quivis codicum lectiones perlustrans in omissionis huic similis sexcenta exempla incidet. — Jam quibus armis Platonem defendimus, iisdem Xenophontem defendamus contra scribarum injuriam.

Olim attingi, nescio in quo diario, argumentationem Socraticam, quae legitur apud Xenophontem in Memor. 4. 6, 2—5., arbitratus lacunam esse in 3. Ἐὰρ οὖν ἢ ὁ εἰδὼς τοὺς θεοὺς τιμᾶν οὐκ ἄλλως οἶεται δεῖν τοῦτο ποιεῖν ἢ ὡς οἶδεν; inter εἰδὼς et τοὺς θεοὺς, eamque explendam his duabus vocibus ὡς δεῖ. Sed hanc correctionem non iis argumentis me confirmasse credo, quibus talia confirmata a nemine amplius in dubium vocari possunt. Tunc enim ne umbram quidem videbam ἀφ' ἀγκυρῆς argumentationum harum propriae. Alia igitur et certa argumenta haec nunc audias. Mathematicos imitans brevitatis et perspicuitatis causa litteris utar. Si quis sic ratiocinatur: A est = B: B autem = C: et C = D: Ergo A = D, nonne necessario B et B sibi prorsus similes esse debent, item C et C, ut A = D bona conclusio esse possit? — Jam nemo igitur haec:

ita scribere non potuit Xenophon, neque alius ullus auctor Atticus. Scribam primam partem uti Atticus eam scripsisset, si iisdem verbis Οὐκ, ἀλλὰ — ἐστὶ νόμιμα uti voluisset. Scripsisset: Οὐκ, ἀλλὰ καὶ ὁ τὰ περὶ τούτους νόμιμα εἰδὼς —: unde apparet illud ὁ εἰδὼς librariis deberi, similitudinem quamdam cum ultimis superioris argumentationis in his restituere conantibus. Abjecto igitur hoc cum omnibus, quae, hoc semel addito, addenda esse censuerunt, ut quaedam scilicet sententia et constructio rediret, sic hic locus scribendus: Οὐκ, ἀλλὰ καὶ περὶ τούτους ἐστὶ νόμιμα, καθ' ἃ δεῖ ἀλλήλοις χρῆσθαι. Ab his demum recte proficiscitur Socrates argumentationem instituens. Illud ὁ εἰδὼς autem in tertia tandem parte suum habet locum. — Ipsam porro argumentationem diligenter persequentes quatuor partibus eam constare comperimus. Prima (in 5). Οὐκοῦν οἱ κατὰ ταῦτα — τὰνθρώπεια πράγματα. demonstratur τοὺς ἀνθρώπους ὡς δεῖ χρωμένους καλῶς πράττειν τὰνθρώπεια πράγματα. Secunda Οὐκοῦν οἱ τοῖς νόμοις — (in 6) ποιοῦσι καὶ ἃ δεῖ. demonstratur τοὺς (in universum) τοῖς νόμοις πειθόμενους (i. e. hic τοὺς κατὰ τὰ νόμιμα ὡς δεῖ χρωμένους etc.) ποιοῦντας ἃ οἱ νόμοι κελεύουσι ποιεῖν δίκαια et ἃ δεῖ. Tertia Οἷε οὖν τινὰς — εἰδότες τὰ δίκαια ποιοῦσι. demonstrat Socrates τοὺς εἰδότες quae secundum alteram partem περὶ ἀνθρώπους sibi facienda sunt ποιεῖν τὰ δίκαια. Quarta τοὺς εἰδότες κτῆ. ποιοῦντας τὰ δίκαια esse δικαίους. Quibus omnibus tandem haec conclusio imponitur. Ergo δίκαιοι sunt οἱ εἰδότες etc. Jam haec cum ipsa argumentatione.

conferens comperiet primae parti conclusionem deesse, cum verba Οὐκοῦν οἱ τοῖς νόμοις πειθόμενοι sine ulla controversia ad secundam partem pertineant. Contendimus igitur magnam lacunam esse post verba Οὐκοῦν οἱ γε τοῖς ἀνθρώποις καλῶς χρώμενοι καλῶς πράττουσι τὰνθρώπεια πράγματα (in 5). Nam si po- 15
nimus sub ipsis his verbis quamdam conclusionem latere, quamquam constans concludendi particula ἄρα abest, vel tunc hujusmodi argumentandi formula, ut paucissimis eam scribam: A = ὡς δεῖ: sed ὡς δεῖ = καλῶς: Ergo καλῶς = καλῶς, tamen prorsus nulla est. Necessario debebat ea habere conclusionem hanc: Ergo καλῶς = ὡς δεῖ. qualem habet secunda pars sive argumentatio, quae est hujusmodi: A = ὁ ποιῶν δίκαια: sed δίκαια = ἃ οἱ νόμοι κελεύουσιν: Ergo ὁ ποιῶν ἃ οἱ νόμοι κελεύουσιν = ὁ ποιῶν δίκαια. Verum ea, qua de agimus, non est hujus formae, sed ejusdem, cujus est quae apud Xenophontem quoque in tertia parte (in 6) legitur. Quam perspicuitatis causa paucissimis scribam sic:

A = B οἱ εἰδότες ἃ οἱ νόμοι κελεύουσιν (= δίκαια
= ἃ δεῖ ex secunda).

B οἱ εἰδότες etc. = C οἱ οἰόμενοι δεῖν ποιεῖν illa

C οἱ οἰόμενοι δεῖν etc. = D οἱ ποιοῦντες illa

Ergo (A) B οἱ εἰδότες etc. = D οἱ δίκαια ποιοῦντες.

Huic subjungam primam etiam brevissime scriptam, ut facilius cum ea comparari possit:

A = B ὡς δεῖ χρῆσθαι

B ὡς δεῖ χρῆσθαι = C καλῶς χρ.

C καλῶς χρ. = D καλῶς πράττειν — .

Ergo (A) B ὡς δεῖ χρῆσθαι --- = D καλῶς πράττειν — .

Horum nihil mutari potest, nihil omitti *. Atque haec comparanti cum iis, quae apud Xenophontem scripta sunt, apparebit lacunam esse post τὰνθρώπεια πράγματα, eamque his verbis explendam esse: Οἱ ἄρ' ἀλλήλοις ὡς δεῖ χρώμενοι καλῶς πράττουσι τὰνθρώπεια πράγματα. Sed his praemitte Πῶς γὰρ οὐ; ut Εἰκός γ' ἔφη responsum sit ad conclusionem, hunc in modum totum locum scribens: Οὐκοῦν οἱ γε τοῖς ἀνθρώποις καλῶς χρώμενοι καλῶς πράττουσι τὰνθρώπεια πράγματα; Πῶς γὰρ οὐ; Οἱ ἄρ' ἀλλήλοις ὡς δεῖ χρώμενοι καλῶς πράττουσι τὰνθρώπεια πράγματα. Εἰκός γ'

* Possis eas in has formas convertere, primam simpliciter sic scribens:

A οἱ εἰδότες ἂν οἱ νόμοι κελεύουσι = B οἱ οἰόμενοι
δεῖν ποιεῖν illa.

B οἱ οἰόμενοι κτέ. = C οἱ ποιοῦντες illa

Ergo A οἱ εἰδότες = C οἱ ποιοῦντες.

et alteram sic:

A οἱ χρώμενοι ἀλλήλοις ὡς δεῖ = B οἱ καλῶς
χρώμενοι.

B οἱ καλῶς χρώμενοι = C οἱ καλῶς πράττοντες κτέ.

Ergo A οἱ χρώμενοι ὡς δεῖ κτέ. = C οἱ καλῶς πρ. κτέ.

Nil attinet hic explicare aut defendere hanc harum formularum dispositionem. Scripsi eas ita hoc consilio, ut etiam hac ratione luce clarius appareat primum, utramque eodem parique jure suam conclusionem flagitare; tum etiam, primae partis conclusionem necessario talem esse, qualem eam supra scribam.

ἔφη. Οὐκοῦν οἱ τοῖς νόμοις κτέ. Itaque, sicuti in Gorg. 498 C, etiam hic librariorum oculi ad proxima superioribus similia aberrarunt. Ipsum alterutrum πράγματα cum omnibus inter utrumque interpositis transilierunt: ita ut Εἰκός γ' ἔφη. post prius πράγματα scripserint. Qualia non raro facta esse ex quovis fere codice discimus. — Videndum de secunda ejusdem argumentationis parte. Jam alii verba (in 6) Οὐκοῦν οἳ γε τὰ δίκαια ποιοῦντες δίκαιοι εἰσιν; 14 Οἶμαι ἔγωγ' ἔφη. suspecta habuerunt. En igitur quod in primo specimine dicebam, quemque sollertem lectorem in talibus offendi debere. Verum cum non afferant argumenta, quae argumentatio ipsa suppeditat, ea afferens quasi digito monstrare conabor, cur illa verba hic ferri nequeant. Argumenta enim peti possunt ex argumentatione, quibus non certiora desiderari possunt. Sed ne iterum eadem repetam, conferas descriptionem omnium argumentationis partium, quam supra dedi. Videbis igitur ea verba non pertinere posse ad secundam partem, quoniam post hujus partis conclusionem stant. Tum etiam persuasum tibi erit, neque in tertiae partis praemissis neque in ejus conclusione ullam eorum rationem haberi, neque haberi posse. Praeterea ultimam partem si suo ordine disponis sic:

A οἱ τὰ περὶ ἀνθρώπους νόμιμα εἰδότες = B τὰ δίκαια ποιοῦσι.

B οἱ τὰ δίκαια ποιοῦντες = C δίκαιοι εἰσι

Ergo C δίκαιοι εἰσιν = A οἱ τὰ περὶ ἀνθρ. κτέ.

in hujus demum partis praemissis suum verbis illis

locum esse apparet. Haec omnia fugerunt scribas, quos simul fugit, hoc unum et solum in secunda parte demonstrari τοὺς τοῖς νόμοις πειθομένους (i. e. ὡς δεῖ κατὰ τὰ νόμιμα πράττοντας etc.) ποιούντας ἃ οἱ νόμοι κελεύουσι ποιεῖν δίκαια et ἃ δεῖ. Quod si eosdem neque hoc latuisset, quod in tertia hoc solum ex secunda sumitur ἃ οἱ νόμοι κελεύουσι esse = δίκαια καὶ ἃ δεῖ, certo certius ea verba non addidissent. — Caeterum vocem οὔτοι, quae (bis in 6) inter δίκαια et ποιούσι posita, et vocem ποτε, quae est in totius argumentationis conclusione, antiquissimi Xenophontis, editores in suis codicibus non invenisse videntur neque recentiores recipere eas debebant. — Alia hujusmodi in argumentationibus apud Xenophontem corrigenda alii occasione reservo.

His cujusque generis mendis ex argumentationibus exemptis, praesertim tot lacunis in iis expletis, idque sine ulla codicum opera, quot antea vix suspicabar tam paucis paginis inesse posse, jam summo jure perhibere me puto, plura ubique scriptorum suspecta habenda esse quam vulgo habentur. Sint igitur hae argumentationes, imprimis quam in Gorgia 497 D — 499 A obviam exploravi exemplo et documento, unde multo clarius et certius quam ex ulla alia scriptorum parte efficiatur, quae sors fuerit eorum scriptorum et quot qualibusque vitiis quaevis fere pagina infecta sit. Imo, argumentationes perscrutanti, sicuti praeimus, desperatam fere rem suscipere videantur critici alia expedire aggredientes, cum facile sit ad conjiciendum, in reliquis etiam plura aut omissa aut addita aut

mutata esse a scribis, qui ne his argumentationibus quidem, quamquam prorsus ἀμεταθέτοις, pepercerint, sed earum laceratas quasdam reliquias nobis tradiderint. Accedit, quod critica in nullo alio scribendi genere tam tuto et certo exerceri potest, quam in argumentationibus, propter constantem et certam earum propriam rationem, facile agnoscendam. Quamquam igitur probe scio, quanta difficultas huic rei insit et quanta cautio adhibenda sit in aliis secundum hanc methodum expediendis, conabor tamen speciminis ergo corrigere pauca quaedam eorum, quae in una Platonis pagina antehac sana esse mihi videbantur, nunc autem medicina indigere mihi videntur, imprimis, sicuti in argumentationibus, reddendo Platoni a scribis omissa et rejiciendo ab iis addita.

Hoc periculum faciamus in Philebo. In hujus dialogi 60 B haec leguntur Σωκράτης δὲ πρῶτον μὲν οὖ Φησι τοῦτ' εἶναι, δύο δὲ καθάπερ τὰ ὀνόματα (ἀγαθὸν καὶ ἡδὺ). Post εἶναι excidit vocula ἐν, quam nescio quibus argumentis ejus inventor defendat, spernentes autem eam video τῷ εἶναι hic affingere significationem τοῦ *verum esse*. Vindicari igitur hanc voculam Platoni atque ita defendi posse arbitror, ut nihil dubitationis supersit. Ad δύο δὲ sine ulla dubitatione idem verbum εἶναι cogitatione repetendum, idque significatione τοῦ *esse*. Quod cum certum sit, scriptum εἶναι certo certius eandem habet significationem, quam idem verbum per ellipsin omissum hic non habere non potest. Ego saltem contendo, non fieri posse, ut usquam vox scripta non eandem

habeat significationem atque eadem non scripta sed in altera ejusdem periodi parte per ellipsin omissa. Praeterea illa δύο δὲ antitheta sunt necessario numerum quemdam antitheton praemissum flagitantia, qui hic non esse non potest ἔν. — Porro Socrates in 60 contendit τὴν τὰγαθοῦ φύσιν διαφέρειν τῶν ἄλλων τῶν δὲ: nimirum, uti dicit in C. Ὡς παρείη τοῦτο (τὰγαθὸν) — μηδεὶνδὲ ἑτέρου ποτ' ἔτι προσδεῖσθαι, τὸ δ' ἰκανὸν τελεώτατον ἔχειν. Excidit καὶ post ἰκανόν. Duo enim haec ubique dicuntur τὰγαθῶν adesse, nusquam autem ea in unum conjunguntur. — Neque recte se habent quae in D leguntur — ὁστισοῦν — εἰπάτω, μνήμην [καὶ Φρόνησιν] καὶ ἐπιστήμην καὶ ἀληθῆ δόξαν τῆς αὐτῆς ἰδέας τιθέμενος, καὶ σκοπῶν, εἴ τις ἄνευ τούτων δέξαιτ' ἂν οἱ — εἶναι ἡδονήν —, εἰ μήτ' ἀλη-

15 θῶς δοξάζοι χαίρειν. Primum redde scribis illud καὶ Φρόνησιν. De Φρονήσεως enim mox seorsim sermo est. Tum Platoni redde participium χαίρων inter εἰ et μήτ' ab omnibus omissum. Scribarum nonnulli conati videntur loco succurrere ἦν μήτ' pro εἰ μήτ' scribendo. Sed isti ignorabant Platonem aut dicere ἡδονήν ἡδεσθαι aut χαίρειν ἡδονῆ, non vero χαίρειν ἡδονήν. Operae pretium cum hoc loco conferre quae leguntur in 21, sed hic tenemus eosdem impostores in B Νοῦν δὲ γε [καὶ μνήμην] καὶ ἐπιστήμην [καὶ δόξαν] μὴ κεκτημένος [ἀληθῆ] πρῶτον μὲν κτέ. quippe qui obliti fuerint addere καὶ λογισμὸν praeter duo illa καὶ μνήμην et καὶ δόξαν ἀληθῆ. Hic enim tantummodo duo νοῦν et ἐπιστήμην stare possunt. Tum etiam requiritur κεκτημένον in accusativo. De tribus illis μνή-

μης, δόξης ἀληθοῦς et λογισμοῦ mox deinceps sermo est: primum de μνήμης sic in C: Καὶ μὴν ὡσαύτως μνήμην μὴ κεκτημένον ἀνάγκη δήπου μὴ ὅτι ποτ' ἔχαιρες μεμνήσθαι. Sed pro ὅτι scribe pronomen ὅ τι. Trias igitur illa et καὶ μνήμην et καὶ δόξαν et ἀληθῆ sunt omittenda. Verum totidem redde Platoni ibid. in E μὴ (ex uno codice) ante μετέχων, nec non ὦν ante τῶν τοιούτων, quod jam alii desiderasse videntur, et 16 tandem in 60 E πάσης inter χωρὶς et Φρονήσεως.

Postrema quam paucissimis absolvi, ratus diligenter locos in Philebo legentem singulas emendationes facillime sibi ipsum probaturum. Quae autem in argumentationibus emendavi, cum certo sciam futuros esse, qui non facile mihi assentiantur, neque ipsi facile videant singulorum ἀνάγκην, enucleate ac planissime omnia explicare argumentisque confirmare necessarium et tutius duxi. Fortasse tamen unus et alter erit, qui ea vel argumentis confirmata in dubium vocet. Si quis igitur erit, qui a me dissentiat, eum etiam atque etiam rogo, ut argumentis me refellat argumentorum a me allatorum rationem habens. Neque haec enim vendito ut prorsus ἀνέλεγκτα, sed, εἰάν τι φαίνεται λέγων ὁ ἀμφισβητῶν ἐμοὶ, ἐγὼ πρῶτος συγχωρήσομαι.